

Юнькова О. О.
к.ф.-м.н., доцент
Гой Г. В.

*аспірантка кафедри економіко-математичного моделювання
ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана», м. Київ*

РИЗИКИ В СИСТЕМІ ОБЛІКУ ПДВ

В сучасному інформаційному суспільстві, незважаючи на значні успіхи в галузі дослідження ризиків, актуальною залишається задача аналізу ризиків господарювання. Однією із систем, що забезпечує неперервність економічної діяльності компанії та її економічну безпеку, є система бухгалтерського обліку.

Діяльність підприємств розпочинається із питання планування фінансів. Насамперед розраховуються постійні загальновиробничі витрати, операційні витрати, окремо розраховується собівартість продукції, а на цьому етапі вже формується певне розуміння щодо структури статей витрат. Адекватно сформована система обліку забезпечує отримання прибутку, який є різницею між сукупним доходом (після сплати податку на додану вартість, акцизного податку та інших відрахувань з виручки в бюджетні і небюджетні фонди) і сукупними витратами. [1]. Отже, щоб спланувати прибуток, потрібно передбачити не лише усі податки, які згідно ПКУ має сплатити підприємство, але й терміни їх сплати.

Юридична особа може бути платником податку на прибуток, а може провадити свою діяльність в межах спрощеної системи оподаткування. Спрощена система має два варіанти: підприємство сплачує щоквартально 3% від обігу і є платником податку на додану вартість (ПДВ) або сплачує 5 % від обігу, відповідно, і не є платником ПДВ. Такі умови поширюються на компанії з річним оборотом коштів в межах до 5000000 грн. (п. 293.3 ст. 293 ПКУ) [2]. Відповідно до традиційної системи оподаткування, платник податку на прибуток може і не бути платником ПДВ, але при перевищенні суми обороту в 1 000 000,00 грн. обігу безготівкових чи готівкових коштів протягом 12 місяців, компанія має стати платником податку на додану вартість впродовж 10

днів (п. 181.1 ст. 181 ПКУ) [2]. Отже, майже весь середній і малий бізнес є платником податку на додану вартість.

Податок на додану вартість (ПДВ)— це непрямий податок, який входить в ціну товарів (робіт, послуг) та сплачується покупцем, але його облік та перерахування до державного бюджету здійснює продавець (податковий агент) [3].

Є дві складові для обліку ПДВ на підприємстві:

1. Податковий кредит — це сума, на яку платник ПДВ має право зменшити податкове зобов'язання звітного (податкового) періоду [2].

2. Податкове зобов'язання — загальна сума податку, отримана або нарахована платником у звітному періоді. Це та сума податку, яку суб'єкт господарювання у своєму податковому обліку нараховує на договірну вартість з урахуванням націнки, яку він додає до товару, щоб отримати прибуток [2].

Згідно ст. 200.2 розділу V ПКУ, різниця між ПЗ та ПК одного періоду має бути сплачена до бюджету. Але в рамках планування податків не можна не враховувати ризики перевитрат при реєстрації податкового зобов'язання. Навіть, якщо бухгалтерія чітко розрахувала всі дати операцій, то залишається ризик, що контрагент-продавець не зареєструє вчасно податкову накладну, чи податкова накладна буде заблокована внаслідок певних причин, і компанія-покупець буде змушена поповнювати обігові кошти на Електронний рахунок ПДВ. Якщо у підприємства немає вільних обігових коштів і поповнення електронного рахунку не відбулося, реєстрація накладної не відбувається. І тоді підприємство змушене сплатити штраф за перші 10 днів у розмірі 10 % від суми ПДВ [2], а це іноді досить велика сума. Згідно Податкового кодексу України, [2], зареєстрована невчасно податкова накладна, не дає права на ПК у період, в якому вона була виписана, а скористатися ним можна лише у наступному періоді.

Серед основних ризиків, пов'язаних з відшкодування ПДВ, можна зазначити такі: невчасна реєстрація податкової накладної продавцем, технічні або змістовні помилки при реєстрації податкової накладної; особливості роботи контрагентів, технічні збої тощо. У разі недотримання термінів реєстрації податкового зобов'язання, бухгалтер особисто прораховує окремо ризики кожної операції, намагаючись перестрахуватися.

Існують різні методи внутрішнього страхування ризиків в бухгалтерському обліку, і всі вони спрямовані на резервування коштів для забезпечення можливостей подолання негативних результатів господарської діяльності. Такий підхід дає змогу зменшити негативні наслідки, але не дає змоги оминути самі ситуації, де втрати, хоч і тимчасові, все ж існують.

У зв'язку з цим, розробка методів подолання подібних проблем, є актуальною задачею. Зокрема, встановлення оптимального співвідношення між допустимим рівнем ризику та необхідними для цього додатковими витратами може бути одним із шляхів вирішення такої задачі. Прикладом подібного підходу може бути технологія Value at Risk, яка активно використовується у банківському секторі економіки.

Метою даної роботи є розробка методів кількісного оцінювання ризиків та процедур прийняття рішень щодо мінімізації їхнього впливу на діяльність підприємства загалом. Зокрема, урахування частоти операцій, договірних довготривалих відносин, аналіз очікуваних податкових зобов'язань тощо є підставою для узагальненої постановки задачі та розробки прикладних методів її розв'язання.

Список використаних джерел

1. Черниш С.С. Економічний аналіз./ С.С. Черниш – К.: Центр навчальної літератури, 2016. – 310 с.
2. Податковий Кодекс України редакція від 15.08.2018 року, підстава 2497-19.
3. Словник фінансово-правових термінів / [за заг. ред. д. ю.н., проф. Л. К. Воронової]. – 2-ге вид. переробл. і доповн. – К.: Алерта, 2011. – 558 с.
4. Дерун І.А. Ідентифікація ризиків в системі бухгалтерського обліку підприємства / І.А. Дерун // Економічний часопис – XXI. – 2016. – № 159(5–6). – С. 97–100.
5. Засадний Б.А. Ризики системи бухгалтерського обліку в умовах застосування МСФЗ / Б.А.Засадний //Науковий вісник Ужгородського університету – 2017 – Випуск 14, частина І.- С. 111-114.
6. Камінська Т.Г. Облікове забезпечення управління фінансовими ризиками / Т.Г. Камінська, О.М. Колеснікова // Облік та фінанси. – 2014. – № 1. – С. 20–25.

7. Сметанко О.В. Удосконалення процесу ідентифікації та реагування на ризики службою внутрішнього аудиту / О.В. Сметанко // Економічний часопис-XXI. – 2014. – № 11–12. – С. 135–139.

8. Фоміна О.В. Оцінка ризиків підприємства в системі обліку / О.В. Фоміна, О.М. Гончаренко // Економічний часопис- XXI. – 2015. – № 3–4(2). – С. 67–70.

Ющенко Н. Л.

к.е.н., доцент

*Чернігівський національний технологічний університет,
м. Чернігів*

ТЕХНОЛОГІЯ РОЗПОДІЛЕНИХ РЕЄСТРІВ ЯК ОДИН ІЗ ЗАСОБІВ ПОДОЛАННЯ КОРУПЦІЇ В УКРАЇНІ ТА СПРИЯННЯ ЗАЛУЧЕННЮ ДОДАТКОВИХ ІНВЕСТИЦІЙ

Відповідно до Звіту про Глобальний індекс конкурентоспроможності 2017/18 функціонування державних та суспільних установ залишається одним з конкурентних «провалів» економіки України – 118 місце серед 137 країн. Низька позиція у рейтингу за даним субіндексом засвідчує, що адміністративні та правові умови, в яких діють суб'єкти господарювання, залишаються несприятливими через незмінно високий рівень корупції, відсутність незалежності у функціонуванні судової системи та належного захисту прав інтелектуальної власності [1]. За даними рейтингу «Індекс сприйняття корупції 2017» за рівнем корупції Україна посідає 130 місце із 180 країн.

Переведення всіх можливих реєстрів, інвестиційних проектів на блокчейн (рис.), підключення електронних послуг до блокової технології – одне з ключових завдань, зі слів Міністра інфраструктури України В. Омеляна на відкритті п'ятої Blockchain&Bitcoin Conference Kyiv, де обговорювалося впровадження технології розподілених реєстрів в державні процеси і бізнес, а також розглядалися питання створення нормативно-правової бази для криптовалютної індустрії та ICO [2]. Україна входить в топ-14 країн світу за впровадженням блокчейн-технологій, а в криптовалюті знаходиться 2,5% ВВП – \$2,5 млрд. Голова Держагенства з питань електронного управління О. Риженко пообіцяв в 2018 р. за-